

Bizans Zafer Takı'nın üstüne beton!

ÖMER ERBİL

Türkiye / 22/02/2013

İÜ'nün karşısında, onlarca arkeoloji hocası ve öğrencisinin gözü önünde Bizans takı parçalanıp beton döküldü. Tarih cinayeti'ni çanta satan bir esnaf gördü.

Bizans Zafer Takı'nın parçaları kırılıp kenara atıldı. Altından çıkan tuğla yapılı mimari yapının da üzerine beton döküldü. Tüm bunlar İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin tam karşısında oldu. Yani onlarca arkeoloji hocasının ve yüzlerce arkeoloji bölümü öğrencisinin gözü önünde... Bu durumu ne şikâyet ettiler ne de merak edip baktılar.

Deri çanta satan bir esnaf İstanbul Arkeoloji Müzesi'ni arayıp ihbar etti “Tarihi eserleri iş makinesiyle kırıyorlar” diye. Müzeden ihbar üzerine giden görevli arkeolog, “İnşaatı durdurun” dedi ve tutanak tuttu. İstanbul 4 No’lu Kültür Varlıkları Koruma Kurulu’na tutanak ivedilikle gönderildi ama Fatih Belediyesi dün alelacele tarihi eserlerin üzerine beton dökmeye başladı.

Lego gibi parça parça bulunmuştu

Bizans döneminde Beyazıt Hamamı, Simkeşhane, Beyezit Külliyesi ile Beyazıt Meydanı’nı kaplayan alanda Theodosius Meydanı bulunuyordu. 1927 yılında Ordu Caddesi’nin genişletilmesi sırasında D.Talbot Rice başkanlığındaki İngiliz Arkeoloji Heyeti, Simkeşhane avlusunda bir kazı çalışması yaptı. Bu çalışmalar sırasında meydan girişinin (tak) kalıntıları bulundu.

1956 yılında aynı caddenin tekrar genişletilmesine karar verildi ve Simkeşhane’nin ana caddeye komşu blokları yıkıldı. Bu yıkım sırasında takın birçok parçası ortaya çıktı. Ardından yapılan arkeolojik çalışmalarda taka ait pek çok buluntu elde edildi. Bu buluntuların bir kısmı İstanbul Arkeoloji Müzesi’ne götürülürken bir kısmı da yerinde bırakıldı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nin karşısında sergilenen Zafer Takı’nın parçalarına ne yapılacağına bir türlü karar verilemedi.

Marmara adalarından getirilen mermerle yapıldı

Bizans Zafer Takı, Marmara adalarından getirilen mermer ile yapılmış, üç adet geçiş koridoru bulunan kavisli bir yapıydı. Roma’da bulunan zafer takına benzer biçimde inşa edilen bu eserin ortasındaki geçiş koridoru

kenardakilere göre daha büyüktü. Ortasında I. Theodosius'un heykeli bulunan takın iki yanında I. Theodosius'un oğulları Arcadius ve Honorarius'un heykelleri bulunurdu.

Ortadaki geçiş koridorunu taşıyan ve bu koridorun iki yanında bulunan Herkül figürleri ile süslü dörder adet de sütun yer alırdı.

Bugün Ayasofya'nın önünden başlayarak batı yönünde ilerleyen cadde (bugünkü adıyla Ordu Caddesi) geçmişte şehrin ana hattını şekillendirirdi. Bu cadde Theodosius Zafer Takı'nın içerisinden geçerek Trakya'ya doğru devam eder ve Balkanların dışına kadar ulaşırdı. Zafer Takı'nın gerek Haçlı istilaları gerekse depremler sonucu ağır hasarlar aldığı ve İstanbul'un fethinden önce harabeye döndüğü de biliniyordu.

Son çalışmalarla taktan kalanlar da tahrip edilmiş oldu. Oysa tarihi yarımada'nın içinde bu tür düzenlemelerin öncelikle koruma kuruluna bildirilmesi gerekiyordu. Hafriyata ise kurulun izni dahilinde İstanbul Arkeoloji Müzesi'nden bir arkeoloğun gözetiminde başlanabilirdi. Ancak son dönemde müze ve koruma kurulu izni olmaksızın başlatılan çalışmalar dikkat çekiyor.

Belediye: Biz haber verdik, yanıt gelmedi

Fatih Belediyesi "Müzeye haber verdik gelmediler" diyor ama onlar gelmeden neden çalışmalara başladıklarını açıklayamıyorlar.

İşte Fatih Belediyesi'nin cevabı:

"Mevcut parkta bir tane zabıta kontrol noktası, bir baraka ve bir gecekondu kulübe vardı. Bunlar zaten kaçak yapılar ve yıkım için kuruma kurulundan izin almamız gerekmiyor. Ancak park düzenlemesi için kurula yazı yazdık onlar da bize cevap vermedi daha. Parkta yer üstü eserleri var. O eserler de park düzenlemesi sırasında bir kenara kaldırıldı. Kaldırılan eserler düzenlemeden sonra yerine konulacak. Dolayısıyla orada bir kazı yok. Park düzenlemesi sırasında alanda gözlem yapması için müze yetkililerden bir arkeolog gönderilmesini talep ettik. Ancak bu yöndeki talebimize müze henüz cevap vermedi."